

még apátiaként, addig a *Jeremiás*-ban már cinizmusként jelenik meg (a sorba illeszkedik egyébként Terey legújabb verses regénye, a *Protokoll* is). A politikum felé történő folyamatos tájékozódás persze nem lehet mentes a jelenkor sajátosságainak számbavételétől. A szerző szülővárosának legendáriumából táplálkozó *Jeremiás* is bővelkedik a közélet teljes vertikumában, a köpönyegforgató újságírótól kezdve a joviális lelkészen át egészen a munkamániás alpolgármester asszonyig, de látnunk kell, hogy a feltűnő alakok csupán skiccek egy képzeletbeli tablón. Szerepeltetésük oka talán maga az előszámlálás aktusa, nem pedig ők maguk. A *Jeremiás* nem megszokott, cselekményes dráma, hanem tűnődés egy reflexiók térben, valahol a föld alatt, az időn kívül.

ZSOLNAI GYÖRGY

(*Magvető Kiadó, Budapest, 2009,*
152 oldal, 2490 Ft)

WINSTON CHURCHILL: *Savrola*

Új sorozatot indított a Metropolis Media, mely Nobel-díjas szerzők eddig magyarul ismeretlen vagy nehezen hozzáférhető munkáit tartalmazza. A keménykötéses könyvsorozat az újságárusoknál kapható

más, a művelődni vágyó, kissé sznob, de kispénzű olvasókra építő sorozatokra emlékeztet (és e sorok néhány évig politikaelméletet hallgató íróját Kim Ir Szen összes műveinek észak-koreai idegennyelvű kiadására is). A sorozat úgy kínálja magát, mint ami senki ember fia polcáról nem hiányozhat.

E marketingfogás nagyon is érthető egy piacról élő kiadó esetében, de valószínűleg a nyitó kötet, a *Savrola* nélkül azért még kiművelt emberfő lehet valaki, s nyugodtan nézhet kortársai szemébe akkor is, ha nem olvasta, még csak bele sem szagolt. A *Savrola* ugyanis nem nélkülözhetetlen. Viszont valóban kuriózum, s örömteli, hogy magyarul is hozzáférhető, Tamás Gábor korrekt fordításában.

Elsősorban nem az egy méter kéket vásárolni kívánó lakberendezőknek vagy a könyvgyűjtögető sznoboknak ajánlatos (persze egyéb, irodalomszociológiai okokból nekik is), hanem a történelem iránt érdeklődő különcöknek, az izgalmas és ódon, múlt századfordulós szórakoztató regények kedvelőinek, azoknak, akik szívesen belemerülnek egy kissé poros, de meglehetősen izgalmas regény világába. Hajlamos vagyok a könyvet ponyvaként, jó szórakoztató regényként olvasni, de legalább ennyire érdekes a történelmi példázatként, egy politikai orientáció illusztrációjaként való olvasat is.

Hiszen a könyv a szerzője miatt is figyelmet érdemel.

Churchillt a magyar olvasó főként a II. világháború politikai hőseként, majd a korai hidegháború aktív figurájaként ismeri, a „semi sport” nélkülözhetetlen közhelyén kívül talán rendkívül hosszú pályájáról hallott. A 20. századi brit történelem egyik legnagyobb alakja termékeny és sokoldalú gondolkodó és művész volt, de íróként inkább mint autodidakta történész és mint memoárszerző ismeretes, s ilyen tárgyú, nagyívű munkáiért érdemelte ki a Nobel-díjat, amely alighanem inkább politikai géniuszának szól.

A *Savrola* egy fiktív országban, Laurániában játszódó történet, melynek hívószavai a köztársaság, a diktatúra, a forradalom; alakjai katonák, lánglelkű fiatalok, városi értelmiségiek, a politikai illemszabályok betartására törekedő, bálokat látogató, udvarias, máskor összeesküvő, egymás ellen szövetező vagy épp tömegbe lövő férfiak. A könyv mérsékelt-filozofikus forradalmár címszereplője és szennyes múltú, önkényuralomra törekvő elnök ellenfele, Molara is a férfiség elvont és fonák erényeivel rendelkezik. Harcuknak az országon kívül a nő, Lucile is oka és

tárgya, aki úgy kulcsfigura, hogy hol családtekké válik, hol szemlélődő passzivitásra kényszerül, egy mai szemmel nagyon távoli nőképet és szerelemfelfogást reprezentálva.

A *Savrola* érezhető élvezettel megformált papírmásé figurái, szerethető iker-mellékalakjai, az erkölcsös és igazságos rendet visszaállító polgári forradalma a mindössze huszonöt éves Winston Churchill gyermekei, aki könyvét a „negyedik (királynői) huszárezred tisztikarának” ajánlja, akik társaságában négy boldog évet volt szerencséje

eltölteni. A néhol zavaró – például a forradalom szélsőségeit és összeesküvőit bemutató vagy a tömeg alakjait felvillantó – naiv sematizmus csak ritkán rontja el az olvasó kedvét, alapvetően magávalragadó, cselekményes, a beszüremelő világpolitikai utalások és a maga korára alkalmazható példázatossága révén emlékezetes könyvhöz jut az, aki az első kötettől vág bele az Irodalmi Nobel-díjasok Könyvtára beszerzésébe.

KÉPES GÁBOR

(Fordította Tamás Gábor,
Metropolis Media, Budapest, 2010,
252 oldal, ármelegjelölés nélkül)

